

Posamezne številke:
Navadne Din 1,-
ob nedeljah Din 1-50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 14. uri
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 12-50, za ino-
skratko D 20-50, dostavljena na dom
D 14,-, na izkaznice D 12-50,
inacert po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Knjižnica licea

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1,-
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru,
Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje, Telefon interurb. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, doma. Tele-
fon št. 24, - SMS poštomatkovni
poštni šte. 11.757.

Na naročila brez denarja se ne
sprejme. - Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, sobota 15. decembra 1923.

Številka: 283.

„Protiverski listi“.

Boj klerikalnemu časopisu.

Maribor, 13. decembra.

Že nekaj let opazujemo mariborske klerikalce: kadar mine Miklavžovo, spu-
ste tudi oni svojega krampusa med ljud-
stvo, da malo zarožlja z verigami. Ta
krampus hodi strašit verno kmečko ljud-
stvo in vpije na vso moč: »bojte se proti-
verskega časopisa.« Tik pred novim le-
tom, ko je treba obnoviti naročnino, za-
ropoče zarijavati boben verske in poli-
tične nestrpnosti in zapoje težki alarm
zoper liste, ki so baje proti veri in Bogu.
Kdo so ti listi? »Vsak list, ki napada
cerkev in vero, ki zaničuje verske resni-
ce in smeši vse, kar je katoličanom sve-
tega, list, ki hvali in povečuje druge
vere, na primer protestantsko ali pravo-
slavno vero, ni dober list in takega do-
ber katoličan ne sme naročiti.« Tako sto-
ji v proglasu, ki so ga izdali trgovci v
templju Gospodovem. Nato pa sledijo
imena vseh večjih slovenskih listov iz-
vzemši klerikalnih. Iz tega je razvidno,
da je po njihovem mnenju vera samo
tam, kjer je klerikalno prepričanje. Kjer
ni vere, tam ni Boga. Bog se tedaj mo-
ra ravnati po člankih izkaznicah SLS,
podpisanih na pr. od g. Žebota. Ali ni to
absurden sklep, ki je hkrati najboljšje
geslo za brezbožnost!

No, kdor misli, da so brezverci in
brezbožneži vsi, ki ne zajemajo verske
tolazbe iz »Straže« in »Slov. Gospodar-
ja«, ta je že na tem svetu zveličan, zakaj
— blagor ubogim na duhu... Temu tudi
nihče ne more pomagati in je boljše, če
ostane pri »krščanskih« časopisih... A
alarm zoper »protiverske« liste je odmev
nekdanjega Mahničevega fanatizma:
»Kdor ni z nami, je proti veri, kdor je
proti veri, je proti Bogu.« To geslo dan-
es ne preplasi niti enega človeka na
Slovenskem. Nekoč so Mahničevi pri-
staši preklinjali Gregorčiča, v Gospodo-
vem letu 1920 pa so protežirali — Pod-
bevška. Tako se vse izpreminja in celo
klerikalni pojmi. Klerikalci danes sami
ne verjamejo, da bi bilo čitanje nekleri-
kalnih listov greh; sami ne verjamejo,
da bi napredni listi bili protiverski. Sta-
tišče napram verstvi je kakor vse dru-
go podvrženo izpremembam; danes sta
se preživela i katoliška ekskluzivnost i
materijalistični ateizam. Vmes med njima
pa je dovolj svobodnega prostora za
vse, ki hočejo po svoji vesti in svoji pa-
meti iskati resnico. Toda za resnico gre
le redkim ljudem, ki se itak ne bodo o-
zirali na odloke katoliških trgovcev s Ko-
roške ceste št. 5. Kdor se hoče poučiti o
veri, cerkvi in drugih vprašanjih, bo
posegel po tozadevnih knjigah, kar se li-
sti, čez katere proglašajo mariborski
klerikalci svoj strašni (?) anathema, itak
s temi rečmi ne pečajo in ne bodo pečali.
Gre za nekaj čisto drugega: za politične,
socialne in gospodarske razlike. In tu se
ljudje ravnaajo izključno po svojih inte-
resih, ne meneč se za verske nazore. Saj
vidimo, da celo tzv. katoliško časopisje
uganja reči, ki so v očitnem nasprotju
s krščanskim duhom. Človek, ki pozna
le malo logike in zdrave pameti, se lahko
vsak dan prepriča, da klerikalni listi po
svoji častikraji, lažljivosti, surovosti in
drugih nekrščanskih lastnostih daleč
nakriljujejo protiklerikalne liste; kljub
temu pa se noben škof ne oglasi, da bi
jih posvaril. Če tedaj niti pri njih niso
vsem in povsod odločilni versko-moralni
nazori, kako naj od drugih zahtevajo
verski značaj? — Za to tedaj ne gre; ves
boj se bide za moč in oblast in tu so kle-
rikalci divji in brezobzirni. Naivne duše
pravijo, da je lopovstvo, če se klerikalci
v tem boju poslužujejo Boga in hudiča,

Debata o Radiću.

Ninčičeva izjava.

Beograd, 14. dec. (Izv.) V današnji
seji narodne skupščine, ki je pričela ob
11. uri, je poročal preds. da je poslal kra-
lju v imenu skupščine povodom rodbinske
slavnosti pozdravno brzojavko in da je
kralj poslal zahvalno brzojavko. Na
vprašanje posl. Divaca, ali je naš bivši
poslanik v Atenah Balugdžić res delal v
prid novi obliki vladavine na Grškem,
je izjavil minister dr. Ninčič, da niti on
niti naša vlada nista v tem pogledu upli-
vala na grške razmere.

Posl. Kraft (Nemec) je vprašal, ali
je vlada sporazumna z odstopom Žom-
bolje Rumuniji. Govornik vidi v tem ne-
prijazen čin proti Nemcem. Dr. Ninčič
izjavlja, da je vlada sporazumna s skle-
pi razmejitvene komisije. Pri vsaki raz-
mejitvi se gleda na to, da se spravi v
območje države čim več sonarodnjakov.
Dr. Kraft ni zadovoljen z odgovorom,
zbornica pa vzame odgovor na znanje.

Posl. dr. Krizman (dem.) vpraša
ministra dr. Ninčiča v zadevi bivanja
Radića v Londonu in ali je res, da je
angleška vlada sporočila našemu posla-
niku, da je pozvala Radića, naj ne zlo-

rablja gostoljubnosti Anglije in da je
naša vlada zahtevala njegov izgon iz
Anglije. Dr. Ninčič odgovarja, da je
Radić zapeljal Hrvate z vestmi o
svojih uspehih v Londonu. Naše posla-
ništvo je o njegovih pismih obvestilo
angleško vlado in dobilo od nje odgo-
vor, da smatra Radićeva pisma za ne-
resne brbljarije. Reklo pa se mu je, naj
ne rovari proti kraljevini SHS. Minister
je izjavil, da vlada ni zahtevala izgona
Radićevega iz Londona, kjer njegovemu
bivanju tam ne pripisujejo važnosti.

Posl. dr. Kuzman pravi, da Radić
ni imel povoda zapustiti domovino, ker
mu vlada itak ni delala težav pri delu.
Zbežal pa je pred lastnimi pristaši, ki
so bili varani v upih. Strinja se z izjavo,
da so Radićeva pisma fantazije, ne za-
dovoljuje ga pa izjava, da vlada ni zaht-
evala Radićevega izgona in da ne pri-
pisuje važnosti njegovemu bivanju v
Londonu. Zdi se, da je vladi njegovo bi-
vanje v Londonu celo ljubo.

Zbornica je vzela Ninčičevo izjavo na
znanje. Predsednik zaključil sejo. Pri-
hodnja seja jutri ob 9. uri.

Ponudba sovjetske Rusije za vzpostavitev diplomatskih odnošajev.

Beograd, 14. dec. (Izv.) »Politika«
poroča, da je ruska sovjetska vlada pre-
ko Berlina pozvala našo vlado, naj do-
loži zastopnika, ki se bo pogajal z za-
stopniki Rusije o vzpostavitvi odnoša-
jev med državama. Kot predpogoj ponu-
ja sovjetska vlada garancije, da ne bo

vršila v naši državi boljševiške propa-
gande, zahteva pa, da naša vlada ne
podpira Wranglove. Min. svet o ponud-
bi še ni razpravljajal. Vprašanje bo pred-
loženo narodni skupščini. Najbrž bo naš
berlinski poslanik Balugdžić pooblaščen,
da se z zastopniki Rusije pogaja.

Bolgarska vlada hoče nastopiti proti makedonstvuščim.

Izjava bolgarskega poslanika v Beogradu.

Beograd, 14. decembra. (Izv.) Bol-
garski poslanik v Beogradu g. Vakarel-
ski je podal dopisniku zagrebških »No-
vosti« izjavo o notranje-in zunanjepo-
litičnem položaju Bolgarije ter je med
drugim izjavil o korakih, ki jih name-
rava bolgarska vlada podvzeti napram
makedonstvuščim, sledeče: Bolgarska
vlada bo podvzela proti makedonskim
rovarjem vse potrebne korake v smislu
sklenjenih konvencij med Jugoslavijo
in Bolgarijo, ne glede na to, ali so bile
konvencije sklenjene med prejšnjo ali
sedanja bolgarsko vlado. Deloma so te

konvencije že v veljavi in se že izvršu-
jejo. Na pripombo dopisnika, da bo to
izzvalo med Macedonci nemire, je izjavil
poslanik, da je bolgarska vlada dovolj
močna, da lahko proti njim odločno na-
stopi in bo tudi znala preprečiti vsak
njihov vpad v južno Srbijo. Predvsem
bo vlada skrbela za konsolidacijo no-
tranjih razmer, tako na političnem, ka-
kor na gospodarskem polju, v drugi vrsti
pa je njena največja pažnja posvečena
ustvarjanju prijateljskih odnošajev s
sosednimi državami, posebno pa z Jugo-
slavijo.

BORZA.

Curih, 14. decembra. (Izv.) Sklep.
Pariz 30.50, Beograd 6.50, London 25.97,
Praga 16.775, Milan 25.95, Newyork 578.50
Dunaj 0.008075, žig. krone 0.008075.

Zagreb.

Zagreb, 14. dec. Pariz 4.70—4.75, Švi-
ca 15.475—15.55, London 387—388, Dunaj
0.1245—0.12525, Praga 2.59—2.60, Milan
3.84%—3.85%, Newyork 88—88.75.

če mečajo v isto ponvo »Stražo«, cerkev,
vero, Boga, poštenje, nesmrtnost duše
itd. Mi pa pravimo, da je ta taktika v
njihovem boju za moč in oblast vseeno
še bolj krščanska, nego so bile inkvizici-
je in razna krvava preganjanja drugo-
vercev in znanstveno mislečih ljudi v
prejšnjih stoletjih. Seveda, ta krščanski
duh v naslednjih protireformatorjev ni
njihov duh, temveč jim je bil vsiljen
vsled zmage liberalnih načel. Če bi le bi-
lo mogoče, bi oni rajše zamenjali ljuta
peresa z ljutejšimi meči, papirnato vojs-
ko s progami krivovercev.

Ljudi, ki ne znajo razločevati zrna od
pleve, nimamo v takozvanih »protiver-
skih«, recte protiklerikalnih vrstah. Po-
goj za to, da je nekdo v naprednih vr-
stah, je, da misli z lastno glavo. Zato ga
delj ne bomo na široko razlagali, zakaj
je treba začeti odločno agitacijo

predno časopisje in energičen boj zoper
klerikalno poneumrevanje. Mi nismo
»protiverski«; želimo, da bi nam vere (in
priznavamo vse, ki težijo itak le k iste-
mu Bogu) pošiljale v javno življenje
kar največ poštenih, globoko pravnih,
človeškega dostojanstva se zavedajočih
ljudi. Če pa je vera to, kar se prodaja za
primeren denar v slovenskem klerikal-
nem časopisju, tedaj seveda nimamo ve-
re, najmanj pa take, ki bi bila zavarova-
na pred sodišči s poslanske imuniteto.

V naše vrste vabimo ljudi, ki imajo
toliko pameti, da to razumejo in toliko
poštenja, da ne morejo biti zaradi more-
bitnega profita licemerci, kakor so mno-
gi in mnogi v klerikalnih vrstah. Naša
družnina je, da se z vso vnašo posvetimo
boju proti klerikalnemu časopisju. Na-
prednost, ki se širijo naprednih listov,
— klerikalni časopis. Zavedajmo se,

PORTUGALSKI VOJNI MINISTER ARETIRAN.

Radi zvez s pučisti.

Lisabona, 14. decembra: (Izvirno.)
Tukaj so vprizorili ekstremisti predveč-
rajšnjem zvečer državni puč, ki pa se
ni posrečil in je bil že v kali zadušem.
Ob 7. uri zvečer so napadli palačo pred-
sednika republike ter hoteli odstaviti
vlado. Vlado čete so prihiteli pravočas-
no na pomoč ter so napadalec zavrnila.
Dve uri pozneje je sledil drugi napad, ki
pa je bil zavržen od straže, katero so
postavili pred palačo. Padlo je več stre-
lov. Več oseb je bilo ranjenih in eden
stražnik ubit. V zvezi s temi dogodki je
bil ponoči aretiran minister vojne mor-
narice in več višjih mornariških častni-
kov, ki so bili v zvezi s pučisti.

KAMENEV PREDSEDNIK VSEH RUSKIH SOVJETOV.

Moskva, 14. decembra: (Izvirno.)
Predsednikom novozvoljenih sovjetrov
je bil izvoljen Kamenev. V prvi seji je
imel obširen govor, v katerem je nagla-
šal konsolidacijo mednarodnega stališča
sovjetskih zveznih republik. Naglašal
je dobre posledice obnove diplomatskih
odnošajev z Italijo ter opozarjal na
važnost izjave ameriškega predsednika
Coolidgea kot važno izpremembo jav-
nega mnenja v Ameriki v prid sovjetski
Rusiji. Govoril je nadalje o volitvah v
Angliji, o nepriljubljeni dosednji angli-
ški zunanji politiki, zlasti napram sov-
jetski Rusiji ter o spremembah, ki jih
je pričakovati z ozirom na izid angli-
ških volitev. V novem sovjetu je tudi
122 žensk.

IZBOLJŠANJE GOSPODARKSEGA POLOŽAJA V NEMČIJI.

Nemčija za novo ureditev reparacijskega
vprašanja.

Berlin, 14. decembra. (Izv.) »Lokal-
anzeiger« poroča, da namerava nemška
vlada podvzeti nove korake pri repara-
cijski komisiji v zadevi plačila repara-
cij. Ne gre sicer za nove predloge, pač
pa zato, da se obnove reparacijske doba-
ve v oni meri, kakor so se vršile pred
ustavitvijo in ruhrskim konfliktom.
Nemčija se pri tem opira na to, da tudi
Francija že priznava, da je pasivni od-
por v Poruhrju ponehal in upa, da bo
torej Francija pristala na nemške pred-
loge. Draginja v Nemčiji je začela s
zadnjih dneh znova padati. Cene kruha
so se znižale od 9 na 7 zlatih pfenigov.
V splošnem je opaziti izboljšanje go-
spodarskega položaja. Tudi promet je
začel zopet redno funkcionirati. Brzo-
vlaki zopet redno vozijo.

da se mi v borbi za naprednost, svobodo
duha in dela, ne moremo poslužiti takih
pripomočkov kot jih rabiyo klerikalci.
Toda silnejše orožje nego so alarmi zo-
per »protiverske« liste je zdrava člove-
ška pamet, na kateri sklonijo naši nazori
in v imenu katerih se borimo proti kle-
rikizmu, tej pijavki religioznega, znan-
stvenega, miselnega in socialnega razvo-
ja.

Odgovorito klerikalnemu krampusu,
ki rožlja po naših vaseh in loví dero, ki
baje noče moliti (njega, klerikalnega
krampusa, ne Boga!) z odločno agitacijo
za »Tabora« in za druge napredne liste.
To bo najboljši dokaz, da se Slovenci
močno zveličajo po evangelijski sovra-
štva in nestrpnosti, ki ga označuje eden
žak.

Politične vesti.

* **Kravlje kupčije z Nemci** še vedno ni so ponehale. Vzrok je iskati na eni strani v nepoznavanju naših razmer ob nemški meji s strani meročajnih činilcev, na drugi strani pa v nepoučenosti srbske javnosti in srbskega tiska ter v vladeželjnosti radikalnih mogotcev, ki si skušajo s koncesijami na škodo naših narodnih interesov utrditi svoje stališče. In to Nemci spretno izrabljajo. Znano je, da zahtevajo povrnitev vsega premoženja, ki jim je bilo ob preobratu zaplenjeno, tako gledališča, dijaški domovi, planinske kočje, telovadno orodje razpuščenih nemških društev itd. Vse to premoženje je prišlo v narodno posest. Kako si sedaj vlada in Nemci predstavljajo »povrnitev« tega premoženja, je težko uganiti. Če plava vlada v tolikih milijonih, da lahko Nemcem v času revolucije odvzeto, iz slovenskih žuljev izžeto premoženje poplača, je to njena stvar. Nikdar pa nacionalna javnost ne bo dopustila, da bi se Nemcem vrnilo premoženje in natura. Vprašanje je sploh, komu naj se vrne to premoženje? Mar oblastveno razpuščenim in prepovedanim društvom? Ali naj se ta razpust zaradi 7 nemških glasov preklicuje in dopusti, da bodo nemška društva zopet začela divjati med nami, da bodo naše narodne šole vržene na cesto, v poslopja pa se zopet vselila ponemčevalnice? Dovolj je pretrpel naš narod pod nemško oholostjo! Na naši zemlji hočemo biti sami gospodarji, nekdanji naši tlačitelji smejo nastopati med nami le kot gostje! To naj si zapomnijo tudi radikalni mešetarji!

* **Hvališanje proteštantizma** očita jo klerikalni trgovci naprednim listom. Kaj pa delajo klerikalci? Ali se niso ob volitvah ocedili od same prijaznosti do preljudskih protestantov? Ali ne sedi v njihovem klubu protestant Šifart? Spominjamo se govora g. posl. dr. Hohnjeja, ki ga je govoril v Prekmurju in katerega smo pozneje čitali v »Straži«. Tu je imel g. poslanec jako laskave besede o protestantih, s čemer je moral vzbujati v pobožnih katoliških dušah krivoverske dvome, ali se ne bodo tudi protestanti po svoji veri tako zveličali kakor katoličani. Znano je, da so klerikalci zvalili v klerikalnega »Orla« tudi nekaj protestantskih kimavcev in da so ob primerni priliki še ponašajo s tem. Ali ni to najboljši način za vzbujanje katoliške mlačnosti?!

* **Kaj pa Kleklove »Novine« in »Murska Straža«?** Med »krščanskimi« listi, ki jih priporočajo dobrih katoličanom mariborski klerikalni štacunarji, niso navedene Kleklove »Novine«, dasi prinašajo uvodnike o brezgrešnem začetju Device Marije. Menda je to pokora za Kleklove nekatoliške pisave ob volitvah, ko je vabil celo žide v klerikalno stranjo, češ, glavno je, da verujete v enega Boga in da niste »brezverci«. No, zdaj ga imaš: v adventu ne marajo za vero vneti klerikalci niti o pravoslavni mišli slišati, četudi pravoslavni po naukih sv. cerkve niso krivoverci temveč le razkolniki. — »Murska Straža« pa bržkone hodi v zelje mariborski »Straži«, povrh tega pa ima včasih prav hudomušno žilico in daje poduhati mariborskim gospodom poslansko imuniteto, ki njih junaska peresa tako lepo ščiti pred paragrafi. Zaprst je stara klerikalna čednost in norčavost pot k zveličanju.

* **Za novega ljubljanskega velikega župana** je imenovan vladni svetnik g. Teodor Šporn. »Jutro« pravi, da je to koncesija radikalcev klerikalcem, ki bodo še vnaprej igrali vlogo navidezne opozicije, dejansko pa podpirali radikalni režim.

* **Kriza režima** postaja vedno bolj žividna. Dva ministra, Uzanovič in Jankovič, sta v demisiji. Govorj se še o demisiji ministrov Kotiča in Vukičevića. Kriza samoradikalnega režima je odprta in podaljšala se bo življenje le za manjše inženje.

* **Bolgarska demantura.** Bolgarski odpravnik poslov v Beogradu g. Vakarjevski je 12. tm. obiskal znanega ministra g. dr. Krišćana ter mu dejal, da besedi o tajni pogodbi med Bolgarsko in Italijo ne odgovarjajo resnici.

* **Pokušen prevrat na Portugalskem.** Londonski »Daily News« javlja iz Lizbo-

ne, da je bil v torek pod vodstvom bivšega portugalskega vojnega atašeeja v Londonu poskušan v glavnem mestu Portugalske državni udar, ki pa je bil v kralji zadušil. Ustaši so hoteli vrčeti sedajno vlado in predsednika. Vlada je podvzela vse korake, da vzdrži mir.

* **Amerika sodeluje v komisiji strokovnjakov.** Iz Washingtona javljajo, da je predsednik Coolidge pristal na to, da Amerika po svojih privatnih finančnih strokovnjakih sodeluje v komisiji strokovnjakov, ki ima nalogo preiskati ekonomsko situacijo Nemčije. Odbil pa je predlog, da bi sodelovala Amerika v komisiji, ki naj preišče, koliko nemškega kapitala je v inozemstvu. Sodijo, da bo za ameriškega delegata izbran Pierpont Morgan.

Dnevna kronika.

— **Novinarji pri Pašiču.** Dne 13. tm. je sprejel ministrski predsednik g. Nikola Pašić zastopnike Jugoslovenskega novinarskega združenja, ki so mu sporočili predloge in zahteve novinarjev v zadevi tiskovnega zakona. V polurni avdijenci so mu obrazložili položaj novinarstva v naši državi. Ministrski predsednik je obljubil, da bo upošteval predložene zahteve ter ukrenil potrebno, da se zaščitijo interesi poklicnih novinarjev.

— **Zatvarjanje pomožnih pošt.** Skoro vsak dan dobimo iz naših krajev kakšno obvestilo, da se s strani direkcije pošte in brzojava v Ljubljani zapirajo pomožne pošte v Sloveniji, zlasti v naši mariborski oblasti. Korakamo torej nazaj v čase, ko je bil poštni promet skrajno primitiven, in izgubljam vse tekovine, ki so si jih pošamezni od centrov oddaljeni kraji po dolgih borbah priborili na polju poštnega prometa. To je brez dvoma žalostno poglavje, mimo katerega ne smemo mirno na dnevni red. Izgovori na pomankanju kreditov bodo držali pač le v toliko, da se je s strani odločujočih činiteljev, kakor v marsikateri drugi panogi tudi v tem vprašanju pokazalo in se že kaže veliko premalo energije. Vsekakor moramo v imenu gospodarskih interesov našega ljudstva najodločnejše protestirati proti temu, da se ukinja in odpravlja, kar že imamo, namesto da bi se obstoječe izpopolnjevalo.

— **Izplačilo nagrad učitelstvu in veroučiteljem.** Višji šolski svet razglasi: Da more višji šolski svet čimprej nakazati nagrade za pouk veroučiteljem, za nadure na ekskurednih šolah ekskurednemu učitelstvu, nadaje nagrade nestalno nameščenim učiteljem ženskih ročnih del ter učiteljem na oddelkih za oddajene, naj pošljejo prizade učne osebe takoj — ali vsaj do konca decembra tl. — prijave po vzorcih razglasa višjega šol. sveta z dne 16. jan. 1923, Ur. list št. 8, z naslednjo razliko: Namesto tamkaj navedenih treh dob naj se navede število ur, ločeno za mesec september 1923 in za čas od 1. oktobra do 31. decembra 1923. Dušni pastirji veroučitelji naj pošljejo svoje prijave neposredno računovodstvu delegacije finančnega ministrstva, odseku za pokr. upravo, oddelku II. (poslopje pokrajinske uprave); ostale prijave naj se pošljejo po uradni poti. Posebnega razpisa višji šolski svet ne bo razpošiljal.

— **Izprememba poštne okolišev Laško in Rimske Toplice.** Pod občino Marija Gradec spadajoči popisni kraj Vodiško s krajevnimi deli Vodiško, Škofce in Dvor je izločen iz okoliša pošte Rimske Toplice in priključen pošti Laško. Za te vasi usmerja pošta Laško pošiljke na pomožno pošto Sv. Miklavž nad Laškim.

— **Kar Vi potrebujete, to je Elzafluid.** To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka 27 D. Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elzatr. št. 201, Hrvatska. 2736

— **Vse prodajalce vžgalic** ponovno opozarjamo na razglas uprave drž. monopolov, da je zabranjen uvoz inozemskih vžgalic in da morajo vse take izdelke do 31. tm. razprodati, ker se bodo od 1. jan. 1924 vse vžgalice, ki niso izdelane v naših domačih tvornicah, zaplenile brez odškodnine kot tihotapeško blago.

— **Kredit za nakup knjižnice** dr. V. Jagića, znanega slavista, v znesku 300 tisoč din je vlada odobrila.

— **»Debeli Sava«.** V Rumi v Slavoniji je umrl trgovec Sava Jovanović, star 38 let, ki je tehtal 192 kg.

— **To je ono pravo!** Dobijo se še vedno ljudje, kateri Fellerjevega Elzafluida še niso poskusili, dasiravno se že čez 25 let v vseh deželah uporablja. Kdor je samo enkrat poskusil njegovo izvrstno delovanje kot drgnjenja hrbta, udov itd. ali kot kosmetikum za usta, kožo in negovanje glave, bode gotovo rekel: »To je ono pravo!« Je veliko boljši, močnejši, izdatnejši in bolj delujoč kakor francosko žganje. Prežene nahod, zobobol in umirava živce. 3 dvoj-nate ali 1 specijalna steklenica s pakovanjem in poštnino 24 dinarjev; 36 dvoj-natih ali 12 specijalnih steklenic 214 D in 10% doplatka. Adresa: Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elza trg št. 201, Hrvatsko.

— **Društvo za promet stranaca u Zagrebu** je otvorilo v Zagrebu (Jelačićev trg 6) mestno blagajno za prodajo železniških listkov kot glavno zastopstvo »Putnika« dd. v Beogradu. Blagajna je odprta vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Izdajajo se tam karte za vse postaje v Jugoslaviji brez vsakega doplatila in se lahko kupijo 2—3 dni poprej. Tudi se izdajajo karte za glavne postaje v Avstriji, Češkoslovaški in Mađarski. Tudi se dobe tam vsestranske informacije.

— **Poštna stavka v Avstriji** je bila v četrtek zvečer po doseženem sporazumu v vseh važnejših vprašanjih končana in so se telefonski in brzojavni nameščenici takoj vrnili na delo. Promet med Gradcem in Jugoslavijo je že odprt.

— **Zvišanje plač avstrijskemu uradništvu.** Iz Dunaja poročajo 13. dec.: Kancelar dr. Seipel je predlagal, naj skupščina takoj vzame v pretres zakonski načrt o zvišanju plač državnim nameščencem. Pri tem pa je ostro obsodil stavko poštinih in brzojavnih nameščencev. Predlog Seiplov je bil sprejet.

Celjske vesti.

Potrskajte se na prsa! Zadnji »Naprej« se spotika nad celjskimi demokrati radi dekliške ljudske šole za okolico, ki je še vedno ni in morajo ljudje pošiljati otroke v šolo šolskih sester. List pravi, da »ti naprednjaki« že dovolj časa vladajo, da bi lahko kaj »pametnega ukrenili«. Res je, toda »Naprej« se je malo zmotil. V okoliški občini celjski, ki nima javne dekliške osnovne šole, ampak samo nunsko, vladajo res že tri leta socialisti z županom na čelu in tam demokratije sploh nikdar niso bili na vlad. V mestni celjski občini pa, kjer vladajo demokrati, je šolstvo vsestransko krasno razvito. Ljubi »Naprej« torej naj prime za nos svoje cenj. sodruge v celjski okolici, da vendar končno ukrenejo nekaj za ustanovitev dekliške osnovne šole. In naj se drugič ne zmoti v adresi.

Pevski zbor Delavske izobraževalne Zveze »Svoboda« priredi v soboto 15. dec. 1923 ob 20. uri v dvorani Narodnega doma v Celju koncert moškega in mešanega zbora. Pevovodja g. prof. Karel Hladky. Sodeluje operni basist g. Emil Rumpel. — Na glasovirju prof. ga. Olga Hladky. Na sporedu so: slovenske narodne (Smrečica, Slovo), slovaške narodne (Teče voda teče, Pasel Janko tri voly), Hug. Sattnerja »Zaostali ptič« in »Človeka nikar« (poje g. Rumpel), Adamičevi »Sem si vzela« in »Po vodi plava«, dr. Schwabove »Škrjanček poje, žvrgoli« in »Kukovec«. Po odmoru: Mokrajnčeve »Srbske narodne pesmi«, Lajovčevi »Riša« in »Kroparji«, dr. B. Ipavčeva »Menih« in Adamičeva »Nocoj pa je lep večer« (poje g. Rumpel), Liadova »Ruska narodna«, O. Devova »Prelepa je selška dolina«, Adamičeve »Oj tam za goro« in »Ne maram za te«.

Kultura in umetnost

* **Hasencleverjeva drama »Onstran življenja«**, ki jo pripravlja v režiji g. Bratine naše gledališče, znači relativizem v umetnosti. Odprte so meje med dimenzijami, čas in prostor sta porušena. Na meji med »tostran« in »onostran« stoječa človeka čutita v sebi kozmično življenje, in v imenu neke neznane večnosti ubija moški žensko, da zadosti temnim silam pravičljenja, V skladu z relativiz-

mom dogajanja bo tudi oder: stene, stopnice, balkon itd. — vse bo kazalo, da je to drugi svet nego ga srečujemo v vsakdanjem življenju — svet vizionarstva, kozmičnih in astralnih sil. Tuintam bo za kulisami zaigrala godba; za uvod bo Beethovnova »Mondscheinsonate« na klavirju. Tako bodo tudi akustični efekti poleg optičnih pripomogli k temu, da bo nastalo v občinstvu občutje, ki je potrebno za razumevanje drame. — V eni prihodnjih števil bomo prinesli kratko študijo o Hasencleverju s posebnim ozidrom na dramo »Onstran življenja«. Za danes iznova opozarjamo na to, da se vrši premiera tega zanimivega gledališkega eksperimenta že v bližnjih dneh.

* **Ante Trstenjak.** V nedeljo bo v kazinski dvorani otvorena kolektivna razstava del mladega akademičnega slikarja g. Ante Trstenjaka. Razstava bo zaključena dne 1. januarja 1924. Navedli smo že, da je g. Trstenjak razstavil v Pragi, ko je dovršil študije na akademiji vpodabljaiočih umetnosti. Nekaj njegovih risb smo videli na Groharjevi razstavi leta 1922. G. Trstenjak se je začel strokovno šolati na umetno-obrtni šoli na Dunaju, kjer je bil njegov učitelj prof. Könnner. Tu ga je zatekel prevrat, nakar se je podal v Zagreb, kjer je ostal tri semestre in študiral predvsem pri prof. Csikosu. Nato je odšel v Prago in je bil po položenem izpitu sprejet v specialno šolo prof. Hynjsa. Ker pa so ga bolj zanimale mlajše struje in nove metode v umetnosti, je prešel po enoletnem študiju k prof. Tyleju, kjer je bil dve leti. V tej dobi je bil nekaj časa predsednik Kluba jugoslov. akademikov akademije vpodabljaiočih umetnosti. Mariborska razstava bo pokazala sadove njegovega dosedanjega razvoja in mudila možnost, da večje oko premeri, koliko umetnostne moči je v njem. Njegov ideal (ki pa ga ima sleherni mladi umetnik) je: priti v klasične dežele umetnosti, izpopolniti se na pr. v Parizu. Naj bi naše občinstvo obilno posečalo razstavo našega ožjega rojaka.

* **Platon, Sokratov zagovor.** Predložil in uvod napisal Anton Sovre. Mohorjeva knjižnica 2. Založila Družba sv. Mohorja, tiskarna Družbe sv. Mohorja na Prevaljah, 1923. Brošura izvod 18 Din., vezan 25 Din. Za stalne naročnike Mohorjeve knjižnice in Mladike cena 14 Din., oziroma 21 Din. — »Čimbolj sem se namreč potapljaj v delo (v študij Sokratovega zagovora), tem jasneje sem spoznaval, kako potrebno je, da se omogoči njegovo čitanje širši javnosti; zakaj apologija je kakor stvarjena, da bodi enim velika tolažnica, drugim budna vest v teh strašnih časih.« Tako piše Sovre v uvodu. Prevajalec se je zavedal dvojne naloge: širši javnosti pomagati, da doume Sokrata in njegovo dobo, zato je napisal krasen uvod o grški prosvetni dobi, o sofistih, poglavito je očrtal s kratkim življenjepisom, nato je prešel na Sokrata, njegovo delovanje, njegov značaj, njegov vpliv in njegovo smrt. Ta uvod ni suhoparno modrovanje ali pusto zgodovinarjenje. Vse je povedal pa tako jasno, da prebereš kot roman in ti je v hipu vse jasno. Nato pa sledi prevod sam v tako krasni slovenščini, da se čita z istim užtkom kot izvirnik sam. Človek strmi, ko v tej dobi bere večino ma le razvaljane, meglene, zavite in zakrite proizvode, kaj in kako so pisali in govorili veleumi tedaj; jedrovitost, jasnost, tehtnost kar žari iz zagovora. Prepričani smo, da ne bo užival tega le izobraženec, marveč tudi navaden človek, zlasti če mu bodo predstavitelji prej na podlagi in s pomočjo te knjige utrli pot do razumevanja.

Sokolstvo.

* **Zima je huda.** Vse sili pod varno streho in za gorko peč. Tudi Sokol išče varnega zavetja. Skrbno znaša material za svoje gnezdo skupaj. Za tak dom je pa treba veliko, veliko. Zato priredi v ta namen Silvestrov večer. Več prihodnjič!

* **Dramatični odsek Sokola v Staden-cih** vabi tem potom vse one, ki bi imeli veselje za sodelovanje pri predstavah, da se čimpreje zglašijo ali osebno v Sokladu, ali pa pismenim putem na naslov društva. Dobrodošel vsak, posebno pa oni (gpdčne in gospodje), ki bi event. prevzeli tudi večje vloge.

Mariborske vesti.

Maribor, 13. decembra 1923.

G. Julius Glaser nam piše:

Po incidentu, ki se je zgodil minoli petek zvečer v naši upravi, ko g. Julius Glaser v svoji sveti jezi ni hotel znati slovenski, ampak je izlival svojo kulturo samo v znani svoji nemščini, seveda niti oddaleč nismo mogli slutiti, da nas bo počastil s pismom in to še celo s slovenskim. In vendar se je to zgodilo. In to še celo v razmeroma precej dobri slovensčini, če izzamemo, da rabi mesto »uredništvo« izraz »pismovodstvo« itd. Pa k stvari. G. Julius Glaser trdi v svojem pismu, da ni on napravil dotične vloge radi mestnega gospodarstva na pokrajinsko upravo v svojem imenu in da je sploh ni on sestavil, ampak da jo je sestavil po sklepu odbora društva hišnih posestnikov nek »znan slovenski gospodarski politiki«. On pa da sploh pri dotični seji ni bil, ker je bil takrat bolan in da je vlogo le podpisal kot »poslovodstveni« predsednik društva. O njegovi trditvi nimamo povoda dvomiti, ker nam to potrjuje sam g. dr. Pipuš s svojim pismom, v katerem trdi, da je on v smislu odborovega sklepa sestavil zadevno pritožbo na pokrajinsko upravo proti najetju posojila v znesku 500.000 švic. frankov s strani mestne občine. — Oba gospoda v svojih pismih trdita, da vloga ni bila namenjena za javnost. Naravno pa je, da je njena vsebina morala transpirirati v javnosti, ker je bila dolžnost prizadetega obč. odbora, da o ulogi v javni obč. seji razpravlja in je naše poročilo bilo le ekscerpt iz odgovora županovega na dotično vlogo. V svojem odgovoru je župan točko za točko pobil trditve v vlogi in je sedaj stvar odbora društva hišnih posestnikov, da odgovarja, ako se mu zde nepravilna. Želji gosp. Glaserja, naj bi objavil vlogo Društva hišnih posestnikov, seveda ne moremo ugoditi, ker so v županovem odgovoru itak bile navedene po vrsti vse točke te vloge. Naj g. Glaser n. pr. izpodbije trditve županovo, da je cenil on, g. Glaser, vse mestno premoženje na 121 milijonov kron in za to cenitev zaračunal 35.000 K. Naj nadalje izpodbije županovo trditve, da je bilo pod nemškim obč. odborom 59 mestnih uradnikov, zdaj pa jih je 56 in sicer po večini v nižjih činovnih razredih, kakor so bili prej. Naj izpodbije trditve županovo, da je prejšnji obč. odbor mestno občino najbolj zakopal v dolgove z vojnimi posojili. Naj izpodbije trditve, da so hišni posestniki zdaj mnogo na boljšem, ker jim samo od letos pobrane gostiščine ostane 1.500.000 Din. prebitka. Naj izpodbije trditve, da so onemogočali stavbeno gibanje baš nemški hišni posestniki s tem, da so zahtevali za svoje parcele pretirane cene. Med njimi je bil predvsem — po županovi trditvi — g. Glaser sam. Naj izpodbije trditve, da je prejšnji obč. odbor zapustil plinarno v škandaloznem stanju. G. Julius Glaser, namesto da se razburjate tam, kjer bi morali kazati svojo kulturnost, hajd na delo in izpodbijte konkretno vse trditve županove. Tudi naš list Vam je na razpolago, saj smo že takrat izjavili, da nam ne gre za obrambo sedanjega mestnega gospodarstva, ampak za objektivno resnico.

Eno pa smo povdarili in to povdarjamo še danes: neukusnost hvalisanja prejšnjega obč. gospodarstva, ki je v resnici bilo tako, da je v primeri s takratnimi cenami mestnega premoženja bilo mesto globoko zadolženo. In to neukusnost smo morali pibiti, naj je potem sestavil vlogo Peter ali Pavel. Odgovornost zanjo nosi oni, ki jo je podpisal.

m Organizacija Jugoslovanskih Nacionalistov v Mariboru in okolici priredi v nedeljo dne 16. t. m. ob 17. uri na predvečer rojstva Nj. Vel. kralja Aleksandra I. veliko manifestacijo v velikih dvorani Narodnega doma. Po zborovanju se razvije ob 18. uri izpred Narodnega doma povorka po Tattenbachovi, Sodni Aleksandrovi do kolodvora, od tam po Kolodvorski ulici na Zrinjskega trg, okrajno glavarstvo. Trg svobode, Slovenski, Gosposki ulici na Glavni trg, kjer se povorka po odpevanju narodne himne

razide. Vabi se vse narodno čuteče občinstvo, da se zborovanja in povorke udeležijo. Na čelu povorke koraka godba narod. žel. društva »Drava«.

m Organizacija Jugoslovanskih Nacionalistov pozivlja s tem vse hišne posestnike, da razobesijo v nedeljo na predvečer rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. zastave, stanovalce pa, da ob priliki povorke razsvetlijo svoja okna.

m V soboto, dne 15. decembra ob 20. uri sestanek akcijske čete v Narodnem domu. Vdeležba obvezna. Čelnik.

m Himen. G. Ivan Volčič, fin. tajnik pri okr. fin. ravnateljstvu v Mariboru, se je dne 10. tm. poročil v Mariboru z gospo Marico Zemljičovo, hčerko nadučitelja g. Zemljiča iz Luč. Bilo srečno!

m Na adresu pristojne oblasti. Prejeli smo dopis, iz katerega posnemamo, da se pri nekaterih naših nemških podjetjih gode čudne stvari in zato zahtevamo od poklicanih oblasti, da ugotove dejanski stan. N. pr.: Tvrška Schenker & Co. je odpustila državljana SHS radi pomanjkanja dela oziroma redukcije o-sobja, zaposlene pa ima še vedno in sicer brez tozadnega dovoljenja v smislu obstoječih zakonitih določb štiri inozemce. Odgovoreni za vse je prokurist Krenner. Še enkrat zahtevamo, da poklicani organi zadevo preiščejo in vočigled raznim govoricam dejanski stan javno pojasnijo.

m Nemška tiskarna v Mariboru. Vsa naša javnost se je kakor en mož dvignila proti novemu poskusu nemške politične ekspanzije. Vse stranke v Sloveniji so se z vso odločnostjo uprle proti vsakršni novi politični koncesiji Nemcem s strani vlade. Ako smo govorili včeraj o radikalno-nemški kupčiji, moramo pribiti, da tozadevno barantajo z Nemci g. radikaleci v Beogradu, da se je pa tukajšnja organizacija radikalne stranke izrekla solidarno z ostalimi strankami v boju proti najnovejšemu nemškemu poskusu, da sklene z vlado kupčijo glede nemške tiskarne.

m Grajska klet. V soboto 15. in nedeljo 16. decembra koncert nar. žel. gl. društva »Drava«. Začetek ob pol 20. uri. Vstopnina 2 D.

m Nemški napisi v reklamah in filmih v bioskopu. Prejeli smo iz občinstva: Nedavno ste poročali, da se pripravljata naredba, s katero bode prevedano predvajati reklame in besedilo filmov v kinematografih v nemškem ali kateremkoli drugem tujem jeziku. Čudno je, da se je nekaj dni pozneje pojavila v naših kinematografih reklama g. trgovca K. v nemškem jeziku in da se je predvajal tudi celo en film (sicer kratak!) z samonemškim besedilom. Upamo, da je tu igrala ulogo površnost in ne zloben namen!

m Iz mestne klavnice. Prejeli smo: Kakor znano, je za mesto klavniškega ravnatelja razpisan natečaj, in se poteguje za mesto poleg mnogo zaslužnih Slovencev tudi dobroznani nemški veterinar Sirk. Bajc ima pri mestnem magistratu precej šance. Jasno je, da mora dobiti to mesto mož Slovenec, kateri je svojo narodnost vedno javno pokazal. Imamo dovolj dobrih strokovnjakov. S tem so merodajni krogi opozorjeni.

m Gostilna »Zlati koni«, Vetrinjska ulica 4. V soboto zvečer dne 15. decembra 1923 pojedina jetrnih klobas z koncertom. Podaljšana policijska ura.

m Nemško razgrajanje v našem mestu. Prijatelj lista nam piše: Nisem izmed tistih, ki bi se jezil, če slišim kje, pa magari tudi v gostilni, lepo nemško petje, dasi se dobro spominjam, kako so poprej pod Avstrijo iz vsake gostilne takoj vrgli na ulico vsakogar, ki se je držnil slovensko zapeti. Toda kar se čuje zadnje čase iz raznih mariborskih gostiln, ni več pošteno petje, to je izzivalno drzno strahovito vpitje in kričanje. V nedeljo pozno zvečer me je slučaj zanesel čez Rotovski trg. Ušesa sem si moral držati ob strahovitem vpitju, ki je prihajalo iz neke tamonje gostilne. Pele (pardon: surovo vpile!) so se same pijance vredne nemške pesmi ob spremstvu klavirja, bobnanja po mizah in kričanja. Trušče je trajal do četrta na 24. uro, ko so se gostje s pomočjo stražnika zgnali na ulico. Čudim se, da se mora tako razgrajanje vršiti v bližini policijskega komisarijata in da stranke v hiši to blazno

razgrajanje vdržijo. Seveda sem si ob tej priliki tudi zopet utrdil prepričanje o višini nemško-avstrijske kulture.

m Državna loterija. Srečke za novo kolo se dobivajo zopet pri blagajni glavne pošte. Cena celi srečki je 80 D, polovici 40 in četrtinki 20 D; tem primerno so tudi dobitki zvišani. Srečke se razpošilja tudi izven Maribora.

m Iz vrst državnih vpokojeencev nam pišejo: Državnim vpokojemcem se je pretečeni teden skoraj v vseh listih obetalo zvišanje njih dohodkov za 100%. Dobro, da so vpokojeenci izkušeni ljudje, ki se pri kljub vsej svoji mizeriji tej reči posmehujejo. Pač pa je mogoče, da se jim bodo zvišale samo pokojnine za kakih 100%, oziroma se bodo krone izpremenile v dinarje, kar bo pa zelo malo izdalo, če pomislimo, da spada pokojnina 400 K mesečno pri vpokojeencih tretje vrste skoraj med najvišje.

m Kavarna Frankopan. Od danes naprej dnevno koncert. Z izborna pijačo in domačimi močnatimi jedili preskrbljeno.

m Mestno kopališče je izven nedelje in ponedelja vse dni v tednu odprto od 10. do 19. ure zvečer. Parna kopel je ob sredah in petkih ves dan za dame, ostale dni pa za gospode. Obiskovalcem kopališča stoji vedno na razpolago prvovrstni operater.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Petek, 14. dec. »George Dandin, ali Prevarjeni soprog«, Ab. B.

Sobota, 15. dec. »La Bohème«, Ab. D.

Nedelja, 16. dec. ob 15. uri »Zenitev«, izven.

Nedelja, 16. dec. ob 20. uri. Koncert v proslavo rojstva Nj. Veličanstva kralja Aleksandra. Poleg koncerta opera »Cavalleria rusticana« Ab. E.

—□—

Gostovanje g. Hugo Zathay, člana ljubljanske opere. V narodnem gledališču gostuje v soboto dne 18. tm. g. Hugo Zathay, član ljubljanske opere, v operi »Bohème« v vlogi Collina.

Proslava rojstva Nj. Vel. kralja Aleksandra. Dne 16. dec. na predvečer rojstva Nj. Veličanstva kralja Aleksandra priredi narodno gledališče v Mariboru slavnosten koncert s sledečim sporedom: E. Adamič: 1. »Iz moje mladosti«, a) Ob zibelki, b) Mož z medvedom, c) Bolna mati, d) Pripovedka. — Svira vojaški orkester pod vodstvom g. kapelnika Herzoga. 2. a) R. Strauss: »Jutria«, b) H. Wolf: »Zjutraj«, c) R. Strauss: »Himna ljubezni«. Poje operna pevka gđ. Vladimirovna s spremljevanjem orkestra. 3. St. Prmr: »Božična suita« za orkester. a) Preludij: Advent. (Pričakovanje Odršenika.) b) Božič. (Rojstvo Kristusovo.) c) Pastoralni Seherzzo. (Sv. trije kralji.) — Poleg tega se bo vprizorila Mascagnijeva opera »Cavalleria rusticana«, kjer nastopijo ga. Mitrovičeva, gđ. Kogejeva in gđ. Petkova ter gg. Skrivanič in Govorov.

Turistika in sport.

m Pohorskim turistom sporoča mariborska podružnica SPD: Celo zimo ste oskrbovani Mariborska in Ruška koča, zaprta je koča na Klopnem vrhu. Dohod na Ruško kočo je tačas mogoč le iz Ruš. Pot do Čandra je dobra, višje primerna. Sankanje pri obeh poteh mogoče. Pri Mariborski koči je prirejeno sankališče. Dohod k slednji je mogoč le iz Reke ob potoku mimo Visočnika in Petka. Ta steza je izhojena. Pot čez Bolfenk ni izhojena in se pred njo svari. V obeh kočah je dobra oskrba.

m Odsek amaterfotografov Slov. plan. društva v Mariboru naznanja, da se vrši glavni zbor v četrtek, dne 20. dec. ob 20. uri v posebni sobi gostilne Holzknecht, Vetrinjska ulica. Zbor je pol ure kasneje sklepčen pri vsakem številu navzočih. Člani in prijatelji odseka ste vabljeni. — Slike obiska Hrvatskega plan. društva iz Zagreba na Pohorju so razstavljene v izložbi trgovine g. I. Baloh, Grajski trg, kjer se naročijo. Istotam se dobijo tudi naročeni krplici, po katere naj vsi reflektanti takoj pridejo.

Objave.

§ Klub jugoslov. rez. častnikov v Mariboru naznanja svojim članom, da so došla vabila za svečani ples dne 17. tm. Tovariši naj pridejo po njih jutri, soboto zvečer, med 8. in 9. uri v Narodni dom ali pa naj se zgledajo v nedeljo dopoldne med 10. in 11. uro v konf. sobi Drž. realke pri predsedniku. Soboto 15. tm. ob 8. uri zvečer tudi odborova seja. Klub izreka obenem prisrčno zahvalo odboru »Oficirskega doma«, da je blagovolil k svečanemu plesu pozvati vse klubove člane.

§ I. Citraški klub v Mariboru priredi v soboto dne 15. decembra 1923 ob 20. uri zvečer v Gambrinovi dvorani družabni večer pri pogrnjenih mizah, h kateremu se cenj. gg. podporni člani in članice, kakor tudi znanci istih in prijatelji ceter uljudno vabijo. Spored je obširen. Nastopi celi citraški klub v skupnih in posameznih točkah. Vstopnina je prosta. Prostovoljni prispevki se hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi vabi odbor.

§ Ferijalni Savez. V soboto, dne 15. tm, ob 16. uri se vrši v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru za vse člane FS v Mariboru obvezen sestanek, na katerem bo poročal pokrajinski poverjenik FS tov. Maček iz Ljubljane na splošno o Ferijalnem Savezu. Na sestanek je vabljen tudi ostalo dijaštvo in učiteljsstvo, ki se zanima za FS, posebno pa za železniške vozne olajšave. Za polnoštevilno udeležbo prosi sklicatelj (A. F.).

Film.

Mestni kino. »Matjuška Katarina R.«, najsilnejša carica Rusije, veličanstvena historična drama iz ruskega dvornega življenja v 7 činih, se predvaja v petek, soboto, nedeljo in ponedeljek.

Gospodarstvo.

g Novosadska blagovna borza 13. tm. Pšenica: baška, 79—80 kg, 2 odst., 2 vagona 345—350; sremška, 5 vagonov 340. Oves: baški, 1 vagon 235. Turšičar: baška, 5 vagonov 225—230; za mare-april, 10 vagonov 237.50—242.50, mare-april, duplikat kasa, 5 vagonov 262.50; za april, duplikat kasa, 20 vagonov 220—222.5; januar-april, 10 vagonov 255; za januar, duplikat kasa, 1 vagon 235; za januar, 1 vagon 230; stara, 10 vagonov 240—245; bamatska, 25 odst. kasa, 5 vagonov 235. Fižol: baški, pisani, 1 vagon 585. Moka: baza »5« duplikat kasa, 1 vagon 412.50; »6«, 3 vagoni 320; »6«, za januar, februar in mare, duplikat kasa, 6 vagonov 345. Tendence stalna.

g Dobava zavojnih svedrov za razpornike. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 22. decembra tl. ofertalna licitacija glede dobave zavojnih svedrov za razpornike. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Prodaja lesa. Pri direktni šumi v Zagrebu se bo vršila dne 21. decembra tl. dražba približno 178.790 kub. m bukovega, 66.173 kub. m hrastovega in 62.067 kubičnih metrov kostanjevega lesa na panju. Predmetni oglas je v pisarni trg. in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava gradbenega lesa. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 21. decembra tl. ponovna ofertalna licitacija glede dobave gradbenega lesa. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava karbida. V pisarni Komande Vojnog Okruga v Mariboru (Dravška kasarna, soba 17) bo dne 22. decembra tl. vršila prva javna ustmena dražba (licitacija) za nakup 500 kg karbida, postajno Garniziono Intendantsko sлагališče v Mariboru (v pločevinastih bačvah v težini do 50 kg). Pogoji za to dražbo razvidni so vsaki dan med uradnimi urami v pisarni Mariborskog vojnog okroga v Mariboru. Vsak ponudnik je dolžan, da predsedniku komisije izroči obrtni list in potrdilo, da je svojo obrt prijavil davčnim oblastim. Vsi dražbeniki položijo kavcijo in sicer naši državljani 5, inozemci pa 10 odstotkov od skupne vrednosti.

Dr. R. Pipuš.

Uprava socijalnega zavarovanja.

(Dalje).

Krog zavarovanih delavcev je danes veliko širši, kakor je bil pod Avstrijo. — Ker so pri večjem podjetju upravni stroški razmeroma vselej manjši, kakor pri malem podjetju, bi morali pričakovati, da bo uprava okrožnega urada neprimerno cenejša, kakor je bila uprava bolniškega in nezgodnega zavarovanja pred prevratom. V resnici je pa ravno nasprotno. Vsled tega plačujemo danes za bolniško zavarovanje 6% zavarovane mezde, dočim smo pred prevratom vsaj v Mariboru plačevali samo 3%. V celem slovenskem ozemlju Jugoslavije pred prevratom pri bolezenskem in nezgodnem zavarovanju ni bilo zaposlenih 100 uradnikov. Danes jih je samo pri okrožnem uradu v Ljubljani zaposlenih okoli 220. K temu pa še pridejo razne poslovalnice z velikim številom uradnikov inšosrednji urad v Zagrebu. Temu ogromnemu ustroju odgovarja tudi njegovo poslovanje. Kar se je poprej rešilo v enem dnevu ali vsaj v enem tednu, to se reši danes v teku četrta leta, navadno pa šele v teku pol leta. Skušnja uči, da deluje slabo vsak ustroj, ki je preveč zamotan in preveč obsežen. Ni čuda torej, da je okrožni urad v Ljubljani, ki ima toliko nepotrebnih ljudi, silno okoren v svojem poslovanju. Temu je treba na vsak način od pomoči, bodisi v okviru sedajnega zakona o zavarovanju delavcev, ali pa, če to ne gre, na ta način, da se zakon predela. Mislim, da bi se dalo tudi v okviru sedajnega zakona naše socijalno zavarovanje, torej v prvi vrsti zavarovanje proti boleznim in nezgodam, urediti mnogo bolj enostavno, in da bi se s tem dali tudi upravni stroški izdatno znižati.

D. S. Merežkovski:

Julijan Odpadnik.

(Dalje.) (7)

Julijan ga je pogledal docela mirno in mu pomolil knjigo.

Menih je prebral na pergamentni vezavi z velikimi črkami napisani nadpis: »Poslanice apostola Pavla«. Vrnil je knjigo, ne da bi jo odprl.

»Tako je prav. Vidi: za tvojo dušo sem odgovoren pred Bogom in pred velikim carjem. Ne beri krivoverskih knjig, zlasti pa se ogibaj filozofov, ki sem ti o njih danes povedal zadosti slabega.«

Deček je na ta način čisto varal svojega vzgojitelja: prepovedane knjige je dajal vezati in opremiti z nedolžnimi naslovi. Julijan se je že izza otroških let navadil licemerstva in je dosegel popolnost, ki ni prav nič pristojata njegovim letom. Lagal je z nasladi; zlasti ga je veselilo, če je mogel ugnati v kozji rog Evtropija. Često je varal, lagal in se hlinil, ne da bi bil imel poseben vzrok ali potrebo; tako je delal iz navade, ali pa zato, ker je hotel pokazati svojo mržnjo in veselje nad maščevanjem. Le Mardomija ni nikdar opeharil.

Med meštivilnimi slugi in služkinjami, ki so lenuharili v Macellumu, ni bilo klevetam, ovadnštvu in spletkam kraja ne konca. Služničad se je hotela prikupiti na dvoru in je dan in noč sledila korake carskih bratov.

Od zadnjih otroških let, kako daleč je pač segal njegov spomin, je Julijan dan za dnem čakal smrti in se je počasi na-

II.

Zakon o zavarovanju delavcev od 14. maja 1922 U. I. št. 169 pozna kot redne organe zavarovanja delavcev osrednji urad v Zagrebu, kot krajevne organe pa okrožne urade. Kot neko posebno vrsto okrožnih uradov imenuje zakon o zavarovanju delavcev tudi blagajne za zavarovanje delavcev prometnih podjetij in bratovske skladišnice pri rudnikih. Le mimogrede omenja zakon tudi ekspoziture kot neko vrsto izvanrednih pomožnih uradov. Glasom § 153 omenjenega zakona morajo prometna podjetja, katerih delokrog se razteza na območje več okrožnih uradov, ustanoviti blagajne za zavarovanje delavcev, ako imajo preko 1000 nameščenecov. Pri rudnikih pa, ki imajo več kakor 2500 nameščenecov, se sme za te nameščenice ustanoviti posebna bratovska skladišnica.

Po zakonu o zavarovanju delavcev bi moralo zavarovanje delavcev proti boleznim in nezgodam v celi državi biti povsod enako, že iz tega stališča je treba enotnega vodstva. Treba je središča, ki skrbi za to, da se zakon res v celi državi enakomerno izvršuje. Ravno tako je treba središča, pri katerem se izenačijo in medsebojno dopolnjujejo denarna sredstva, ki so za to zavarovanje na razpolaganje v raznih delih države. — Jasno je torej, da zahteva zavarovanje delavcev neko središče, katerega delokrog se razširja na celo državo, ravno tako, kakor ima vsaka druga panoga javne uprave v državi svoje enotno središče. Proti poslovanju tega središča so se do zdaj pritoževali samo tisti krogi, ki nočejo nobenega gospodarja poznati nad Ljubljano.

Zakon imenuje okrožne urade krajevne organe, torej najnižje instance zavarovanja delavcev. Pomagati mu morajo po potrebi vsi občinski uradi, v krajih pa, kjer je več nego 500 oseb zavarovanih zavarovanju, sme okrožni urad z odobrenjem osrednjega urada ustanoviti tudi svojo ekspozituro. Take ekspoz-

iture, imenovane poslovalnice, imamo med drugimi v Mariboru, Celju, Ptuj, i. t. d.

(Konec prihodnjič.)

Pohištvo

lastnih izdelkov za spalne in jedilne sobe najceneje v zalogi Šercer in drug. Vetrinjska ul. 2. 3624

Glasovir, kratek, prvovrsten krasen glas, po ceni na prodaj. Vpraša se v trafiki. Aleksandrova cesta 77. 2804 2-1

Lokal na promelnem kraju z inventarjem in stanovanjem se takoj prodaja. Studenci. Aleksandrova ul. 33. 2792 2-1

Sremske svinje! Kdo se zanima za naročilo sremskih svinj za dobavo masti za svoje gospodarstvo? Sremske svinje dajo izborna mast! Interesenti se naj javijo pod »Srem« na uredništvo »Tabora«. 5-1

1-2 gimnazijca sprejme na stanovanje in hrano profesor. Kje, pove uprava »Tabora«. 2791 3-2

Štajerski fižol, orehe, sadje, suhe gobe kupuje in plačuje po najvišjih dnevnih cenah »Agraria« veletrgovina z delničnimi pridelki d. z o. z. Maribor, Aleksandrova cesta 57. 2731 8-7

Najlepše novitete

Srajce od 60 Din, kravate od 12 Din, klobuke od 105 Din, čepice od 45 Din naprej

kupite 2230

samo v modni trgovini

B. Veselinović in dr.

Maribor, Gosposka 26

po najnižji ceni!

prepada. Tu je stal kozonogi Pan, svira joč na piščalko, pod njim pa je čepel majhen žrtvenik. Iz levjega žrela je curljala voda in padala v kamenito školjko. Vhod je bil zakrit od samih žoltih vrtnic; od tod je bilo videti megleno sinje, valovite griče v puščavi. Vsa špi-lja je dišala po vrtnicah. V nji bi bilo zatohlo, če ne bi vela ledena sapa. Pod njenim dihom so padali žoltobeli listi in pokrivali zemljo in vodo. Čuti je bilo čebele, ki so brenčale v temnem in toplém vzduhu.

Julijan je ležal na mahu in prebiral »Gestije«; marsičesar ni mogel doumeti, vendar pa je imela knjiga poseben čar: bila je prepovedana.

Ko se je naveličal Platona, ga je skrbno zavil v knjižni zavoj z nadpisom: »Poslanice apostola Pavla« in je potihoma pristopil k Panovemu žrtveniku, ozvrši se na veselega boga, kakor na starega prijatelja. Nato je odgrnil kup suhega listja, dvignil desko, ki je pokrivala žrtvenik in vzel iz notranjega predala skrbno zaviti predmet. Ko ga je previdno odvil, ga je postavil pred sebe. Predmet je bil Julijanov lasten izdelek: prelepi model ladje, »liburniške trireme«. Urno je stopil k studencu in je spustil ladijo na vodo: trirema se je ljubko zibala na majhnih valovih. Vse je bilo gotovo: ladja je imela troje jaborov, vrvi in vesla; pozlačeni kljun in jedra, ki jih je napravil iz svilnate krpe — Labdinega darila. Manjkalo je le še krmilo. Deček je začel delati. Strugaje deščico, se je le tuhtam ozrl v daljavo, ki je izza rožnega grma razkazovala valovite holme. In v zanosu svojega dela je Julijan

Spomnite se božičnic za ubogo obmejno deco!

Pozor!

Uradniki, poduradniki, delavci in dijaki imajo znižane cene pri

brivcu ŠTEFANU THOMANN

Aleksandrova cesta 36 (poleg kavarne „JADRAN“)

2807

Prvovrstna postrežba!

2-1

Izšel je ročni

Zemljevid slov. ozemlja

v merilu 1:600.000, priredil ravnatelj učiteljskega Matija Pirc, risal učitelj Slavoj Dimnik, tisk, litografija in založba Mariborske tiskarne d. d. Maribor. Zemljevid je izvršen v štirih barvah in obsega vse ozemlje, na katerem bivajo Slovenci, ter je namenjen predvsem šolski mladini. Cena Din 10.— Naročuje se pri

Mariborski tiskarni d. d.

Trboveljski premog

kupite najceneje pri 6-1

M. Košak, Aleksandrova cesta 35, Telefon 375.

domala pozabil na vse žalitve: pozabil je bil na mržnjo in večni strah pred smrtjo. Začel je sanjariti, da je tavajoči Odisej, ki v samotni špiji nad morjem gradi ladjo, da se vrne v ljubljeno domovino. — Ali tam, kjer se je kakor pe-ne na morsk gladini belilo med griči cesarsko obzidje — tam je blestel s stol-pa bazilike majhen, pozlačen križ. To je Julijana motilo. Križ, povsod le križ! Trudil se je, da bi ga ne videl in se je še bolj zatopil v delo.

»Julijan! Julijan! Kje si? Evtropij te kliče. Čas je, da greš v cerkev!«

Deček se je zdrnil in je ročno skril svojo triremo pod žrtvenikovo desko; nato si je popravil lase in obleko. Komaj je bil zapustil špijo, že se je na njegovem obrazu pojavil prejšnji licemerski izraz: kakor da je življenje oteklo proč od njega.

Pristopil je menih Evtropij in zgrabil Julijana s svojo hladno, koščeno roko. Peljal ga je v cerkev.

IV.

Arijanska bazilika sv. Mavricija je bila zgrajena večinoma iz ostankov razrušenega Apolonovega templja.

Sveto dvorišče, »atrium«, je bilo od vseh štirih strani obdano s stebri. V sredini je šumljaj vodomet; pred njim so se vršila obredna umivanja. V eni izmed stranskih kapel je ležal stari sarkofag iz rezanega hrastovega lesa, ki je potemnel od starosti; v krsti so bile relikvije svetega Mana. Evtropij je naložil Julijanu in Galu, da zgradita kamenito rakev, ki bi dajala varnejšo streho svetim ostankom. In fantka sta jo gradila.

(Dalje prihodnjič.)

POZOR!

Sprejemem naročila za

POZOR!

kamenito nemško sol v kosih in mleto.

Dobava začetkom meseca januarja 1924. Najnižje cene, kulantni pogoji, točna dobava. Zahtevajte ponudbe.

2778

P. ERZIN, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA št. 28.